

Asia: VN/17391/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Kansaneläkelaitoksen tietojenvaihtoa koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Pankki- ja tilitietoihin liittyvä lausuntopalaute:

-

Matkakorvauksiin (Kela-taksit) liittyvä lausuntopalaute:

Tampereen Aluetaksi Oy pitää Kela-taksien väärinkäyttöön puuttumista hyvänä asiana. Pidämme kuitenkin huolestuttavana kehitystä, jossa jo valmiiksi varsin matalakatteisen alan yrittäjiä veloitetaan kantamaan entistä suurempaa taloudellista riskiä.

Koemme, että asiakkailta on oltava tarkoituksenmukainen oikeus päästä tarvitsemaansa terveydenhuollon palveluun ilman taloudellista estettä. Jo nykyisellään matkan omavastuu kattaa matkan kustannuksen kokonaan tai suurelta osin. Omavastuuosuuden laskuttaminen kyydin jälkeen on varmasti aiheellinen monella tapaa, mutta taloudellinen riski laskun maksamatta jättämisestä on huomattava.

Keräsimme välityksessämme olevilta yrityksiltä статистиikkaa, ja olemme saaneet kahdessa perättäisessä kyselyssä samansuuntaisia tuloksia. Omavastuuosuus jää maksamatta noin neljäosassa jälkilaskutettavista Kela-kyytien omavastuuosuuksista, suurimmassa osassa maksamatta jääneistä omavastuuosuuksista perintää ei lähdetä suorittamaan perintäyhtiön kautta, koska tulokset perinnästä ovat olleet niin heikkoja, ja siitä aiheutuu yleensä lisäkustannuksia yritykselle. Tämän lisäksi yksittäisen taksiyrittäjän tai -kuljettajan on käytännössä mahdotonta tarkistaa matkustajan luottotietoja etukäteen, koska tarkistukseen vaadittavia tietoja ei välitetä kyydin tiedoissa kyydin hoitavaan taksiin. (esimerkiksi henkilötunnus).

Taloudellisen riskin siirtämisen sijaan pitäisi voida aidosti vaikuttaa väärinkäyttäjän mahdollisuuteen tilata Kela-taksia. Välitysyhtiöille pitäisi sallia paremmin mahdollisuus kieltäytyä kyydin välittämisestä

taksiautoon, esimerkiksi tilanteissa, jossa matkan kohteena tai lähtöpaikkana oleva terveydenhuollon yksikkö on ollut suljettuna jo useamman tunnin ajan, tai mikäli kyyti olisi voitu tilata ennen noutopäivää, kuten ajanvarauksen vaativat terveydenhuollon palvelut, jolloin oikeus matkan tilaamiseen on voitu tarkistaa Kelassa. Tämän lisäksi voidaan entisestään rajata tilausoikeutta koskemaan vain lähimpiä auki olevia päivystysluonteisia terveydenhuollon yksiköitä, mikäli kyydin tarve on akuutti.

Hallituksen esityksen perusteluissa esitetty näkemys väärinkäyttäjien kyytien tilaamisen vähenemisestä ei perustu todellisuuteen, sillä varsin harvoin matkojen väärinkäyttäjien vaikuttaa mahdolliset takaisinperinnät tai tuomiot. Näin ollen taloudellinen tappio siirtyisi pois leveämmiltä hartioilta, ilman varsinaista estettä väärinkäytöksen jatkumiselle. Väärinkäytökset kohdistuvat varsin pieneen käyttäjämäärään ja yleensä on melko selvää, ettei matkalle ole perustetta. Väärinkäytökset ovat nykyisellään näinkin laajasti mahdollistettu sillä, että ei ole annettu riittävästi työkaluja tilauksen epäämiseen.

Tällä hetkellä käytössä olevaan Kelan Takso-järjestelmään olisi myös mahdollista kirjata väärinkäyttäjille sallitut lähtö- tai määränpääosoitteet. Tilanteessa, jossa väärinkäyttäjän osoite vaihtuu, veloitetaan väärinkäyttäjää ilmoittamaan muuttunut osoite Kelaan, jotta se saadaan kirjattua järjestelmään. Tämä mahdollistaisi varsin pienellä vaivalla väärinkäyttäjien osalta riittävän esteen matkakohteen suhteen, jotta ei voi tilata kyytiä ”kotiin”, joka saattaa vaihdella päivän mukaan, ja sijaita useamman sadan kilometrin päässä. Tämän lisäksi väärinkäyttäjä voidaan velvoittaa tekemään kyytitilaukset ajoissa, jotta niiden korvattavuus voidaan arvioida etukäteen, mikäli kyseessä ei ole päivystyksenomaiseen terveydenhuollon yksikköön meno.

Edellä mainittujen seikkojen lisäksi pidämme erittäin ongelmallisena tilannetta, jossa käytännössä maksukyvytöntä henkilöä pitää luotottaa lisää. Näin toimimalla vaikeutetaan yksilön tilannetta entisestään, eikä se tue väärinkäyttäjän mahdollisuutta päästä takaisin kiinni elämän syrjään. Pitäisi olla mahdollista myöntää sosiaalista luottoa vähävaraisille, sekä elämänhallinnan vaikeuksista kärsiville matkustajille nykyistä ketterämmin, jolloin aiheutuisi mahdollisimman pieni negatiivinen vaikutus yksilön taloudelliseen tilanteeseen.

Toimeentulotuessa huomioitavia laskuja koskevaan Kansaneläkelaitoksen tiedonsaantioikeuteen liittyvä lausuntopalaute:

-

Toimeentulotuen hakijan tietojenanto- ja ilmoitusvelvollisuuteen liittyvä lausuntopalaute:

-

Lääkärinlausuntoja- ja todistuksia koskevan tiedonsaantioikeuden tarkentamiseen liittyvä lausuntopalaute:

-

Muihin toteuttamisvaihtoehtoihin liittyvä lausuntopalaute:

-

Vaikutusten arviointiin liittyvä lausuntopalaute:

-

Muu lausuntopalaute:

-

Pentikäinen Reima
Tampereen Aluetaksi Oy